

“We kunnen niet zonder dit robuust Nationaal Natuur-netwerk”

— Lotty Nijhuis (journalist)

Niek Koppelaar, boswachter in stedelijke omgeving, Stichting Het Zuid-Hollands Landschap

“Wat rondgaat in het beleid is heel anders dan wat je terugziet in het veld”

“Ik werk al 15 jaar in de natuur, maar moest nazoeken wat het Nationaal Natuurnetwerk is. Misschien is dat wel tekenend voor de afgelopen jaren: wat rondgaat in het beleid is heel anders dan wat je terugziet in het veld. Met alleen beleid en plannen red je de natuur niet. Hoge ambities waar in de praktijk soms weinig van terecht komt. De EHS vond ik altijd een geweldig goed verhaal. Het is aan mensen heel goed uit te leggen. We hebben in Nederland met maar heel weinig natuurlijke handicaps te maken: we hebben geen steile hellingen zoals Zwitserland of te diepe fjorden zoals Noorwegen. Dat betekent dat we in Nederland natuur heel bewust moeten plannen op de juiste plaatsen. Dat is in mijn ogen de grootste meerwaarde van de EHS en nu het NNN. Zeker omdat er steeds meer aangesloten wordt op de geomorfologie en het landschap. Niet kunstmatig aanleggen maar al door een juiste locatiekeuze laten bepalen welke natuur ergens komt. Langs de getijdengebieden van de Oude Maas kun je bijvoorbeeld prachtige getijdennatuur laten ontwikkelen, daar moet je niks anders willen. En dat bespaart uiteindelijk ook nog eens op beheer. Het verbinden van natuur zoals de NNN beoogt, is ook belangrijk natuurlijk. Natuurlijke processen zijn gebaat bij een robuust en grootschalig netwerk. Op die manier kan natuur multifunctioneel worden, en dat is ook meteen weer goed voor mensen: klimaatbuffers, veilige en schone rivieren, het tegengaan van hittestress in de stad. Hoewel we niet moeten vergeten dat voor sommige natuur – bijvoorbeeld een duingebied met grondbroeders, een open polder – een soort van geïsoleerde ligging juist beter kan zijn. Maar dit staat of valt ook weer met de kwaliteit van de natuur, bij voldoende maat en schaal kan natuur zich kwalitatief en duurzaam ontwikkelen.”

Arjan Ovaa, ecooloog Stichting het Limburgs Landschap

“Een robuust netwerk heeft minder last van negatieve invloeden van buitenaf”

“Ik denk dat het Nationaal Natuurnetwerk essentieel is, en ook een robuuste versie ervan. Dat vind ik om twee redenen. Ten eerste is een Nationaal Natuurnetwerk belangrijk voor planten en dieren. Een aantal soorten is zelfs helemaal afhankelijk van een robuust netwerk, die kunnen niet voortbestaan in een versnipperd habitat. Als Nederland ook maar enigszins haar internationale afspraken voor biodiversiteit wil nakomen, zorgt zij dat dit robuuste netwerk er komt. Daar komt bij dat een robuust netwerk minder last heeft van negatieve invloeden van buitenaf, schommelingen in de condities. Denk aan verdroging: een gebied in het midden van een groter geheel, blijft automatisch natter. Ten tweede heeft een robuust natuurnetwerk ook voordelen voor mensen. We zouden het kunnen combineren met recreatiegebieden, en zo grotere aaneengesloten natuurgebieden voor mensen kunnen openstellen. Ik denk aan wandelpaden, ruiterspaden, beperkte mountainbikeroutes. Ons platteland is enorm aan het verschrallen, het is dan toch veel mooier om midden in de natuur te recreëren? Kortom: een robuust Nationaal Natuurnetwerk is essentieel voor natuur én mensen. En dan bedoel ik niet alleen de grotere stukken natuur, maar het hele netwerk, inclusief de verbindingzones. En ik wil ook niet zeggen dat we alle snippers natuur dan op kunnen ruimen. Je moet nooit oude schoenen weggooien voor de nieuwe goed zijn ingelopen. En de snippers natuur bevatten soms pareltjes die nergens anders voorkomen.”

**Age Fennema, Rentmeester
Landgoed Middachten**

“Ik denk dat kwaliteit alles te maken heeft met verbinding en samenhang”

“Ik ben het eens met de stelling. Ik denk dat kwaliteit alles te maken heeft met verbinding en samenhang. We moeten er dan ook over nadenken hoe we die samenhang tot stand gaan brengen. Zonder een basis als het Nationaal Natuurnetwerk, blijft het bij allemaal postzegeltjes natuur.

Nu staan de provincies voor het NNN aan de lat. Dat heeft voor- en nadelen. Het risico bestaat dat de samenhang minder sterk wordt dan onder rijksverantwoordelijkheid. Er is afstemming nodig tussen provincies. Ik denk dat dit in IPO-verband goed kan worden opgepakt. Anderzijds zijn provincies juist beter in staat te reageren op plaatselijke situaties. Maar dat vraagt van natuurorganisaties en andere partijen wel een actieve rol. In dat opzicht is er wel wat veranderd. Je moet goed weten wat je wilt en actief het gesprek met de provincie aangaan. Voor kleine particulieren is dat lastig. Het is belangrijk dat de belangenbehartiging dan goed geregeld is. Door de bezuinigingsslag van Bleker is het netwerk verkleind. Zoals het nu begrensd is, daar kunnen wij bij Middachten prima mee uit de voeten. Maar er zijn ook plaatsen waar de herijking te grof is uitgevallen. In Gelderland ontstond de nieuwe begrenzing onder grote tijdsdruk. In mijn ogen zijn er op sommige plekken door partijen verkeerde keuzes gemaakt, waardoor kansen worden gemist. Het is lastig om dat later weer te veranderen, maar ik hoop dat de provincie uiteindelijk de moed heeft naar oplossingen te zoeken. Enig pragmatisme is niet verkeerd, maar het hoofddoel – het verbinden van natuur – moet overeind blijven staan.”

**Leon Luijten, boswachter
Staatsbosbeheer district Groningen**

“Denk aan vogels, otter en de bever: op een aantal knelpunten na redden die zich wel”

“Bijna alle Nederlandse natuur valt binnen het Nationaal Natuurnetwerk. Eigenlijk zou je ook kunnen zeggen: kunnen we zonder natuur? Ik denk niet dat we zonder het Nationaal Natuurnetwerk kunnen. Zeker voor een aantal soorten is een netwerk heel belangrijk. De soorten waar de normale bezoeker meestal niet aan denkt. Elk natuurgebied wordt ingericht voor een aantal doelsoorten. Logisch: je kunt niet aan elke soort denken, en je hoopt dat andere soorten op de goede condities voor doelsoorten meeliften. Maar deze doelsoorten zijn vaak zelf al best mobiel. Denk aan vogels, otter en de bever: op een aantal knelpunten na redden die zich wel. Voor de niet-aanbare soorten als de ringslang en de heikikker is een goed netwerk veel meer van belang. Of wat te denken van slakken en insecten? De zeggekorfslak, bijvoorbeeld, legt in zijn hele leven misschien een paar meter af (en dat binnen één plant). Er gaan generaties overheen voordat die een nieuw gebied bereikt. Een goed en duurzaam netwerk is dan belangrijk.

Anderzijds zijn sommige soorten ook juist gebaat bij isolatie. De grote modderkruiper red je niet door gebieden aan elkaar te knopen. In tegenstelling tot andere vissoorten doet hij het goed in slotjes die wat droogvallen. Bij ons komt hij in één specifiek gebied voor. Zodra die sloten in verbinding komen met andere sloten, wordt hij waarschijnlijk weggeconcentreerd. Voor de modderkruiper is isolatie dan juist weer van levensbelang voor behoud op korte termijn. Soms moet je dus juist isoleren voor biodiversiteit. Dat moet je per soort en gebied eigenlijk bekijken.”

Vreugderijkerwaard / foto Beeldbank Rijkswaterstaat